Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb tippdomeeninime .eu rakendamist ja toimimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 733/2002 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 874/2004“

[COM(2018) 231 final – 2018/0110 (COD)]

(2018/C 367/22)

Raportöör: **Philippe DE BUCK**

Konsulteerimistaotlus	Euroopa Parlament, 28.5.2018
	nõukogu, 5.6.2018
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 172 esimene lõik
Vastutav sektsioon	transpordi, energeetika, infrastruktuuri ja infoühiskonna sektsioon
Vastuvõtmine sektsioonis	28.6.2018
Vastuvõtmine täiskogus	11.7.2018
Täiskogu istungjärk nr	536
Hääletuse tulemus	133/1/0
(poolt/vastu/erapooletuid)	

1. **Järeldused ja soovitused**

1.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (edaspidi „komitee“) toetab eesmärke, mis sisalduvad ettepanekus võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb tippdomeeninime.eu rakendamist ja toimimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 733/2002 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 874/2004. Eesmärk on tegeleda ühelt poolt aegunud sätetega ning olla teiselt poolt võimeline reageerima kiiremini tulevastele arengusuundadele.

1.2. Komitee juhib tähelepanu sellele, et kuna interneti identifikaator on ELi kodanike, ettevõtjate ja organisatsioonide jaoks oluline, tuleb.eu domeeninime pidada üldhuviteenuseks. Seepärast tuleks kaaluda võimalust, et register peaks olema mittetulundusühendus, mis tegeleb ainult domeeninime operatiivjuhtimisega, ning et registri tulu ülejäägid tuleb kanda üle ELi eelarvesse.

1.3. Komitee võtab teadmiseks, et register valitakse avaliku pakkumismenetluse alusel, kuid rõhutab, et tuleb teha kõik võimalik, et säilitada.eu domeeninime katkestusteta toimimine. Avatud pakkumismenetlusel võib olla negatiivne mõju asjaomase personali stabiilsusele, püsivatele suhetele paljude registripidajatega ning domeeninime usaldusväärsusele ja mainele. Kõik valikukriteeriumid peavad seega olema juba aegsasti selgelt määratletud, eelkõige see, kas register võib olla äriühing või mitte. Igal juhul nõuab komitee, et oleks tagatud kogu protsessi täielik läbipaistvus.

1.4. Komisjon peaks sätestama, kas register peab olema mittetulundusühing või mitte.

1.5. Komitee toetab mitut sidusrühma hõlmava nõukogu loomist ning soovib olla selles esindatud.

1.6. Komitee toetab füüsiliste isikute jaoks nõuetele vastavuse kriteeriumide laiendamist, et neil oleks võimalik saada.eu domeeninimi. Elukoht Euroopa Liidu liikmesriigis ei ole enam üks eeltingimus..eu domeeninime saamise võimaluse andmine mis tahes liikmesriigi kodanikule, olenemata tema elukohariigist, ei suurenda mitte ainult ELi nähtavust, vaid näitab selgelt ka sidet ELiga.

1.7. Brexit toob nõuetele vastavuse kriteeriumide puhul kaasa omad tagajärjed, kui Ühendkuningriik Euroopa Liidust lahkub või kui võimalik üleminekuperiood lõpeb. Kõik asutused, kes vastutavad.eu domeeninime juhtimise ja käitamise eest, peaksid valmistuma uuteks oludeks ning asjaomaseid.eu domeeninime omanikke tuleks aegsasti teavitada nende õiguste tühistamisest. Kehtestada tuleks realistlikud tähtajad.

1.8. Komitee kutsub üles tagama sujuva üleminekuperioodi koos praeguse käitajaga. Kuna praeguse registri, st EURidi leping lõpeb 2019. aasta oktoobris ning on tõenäoline, et uus määrus ja komisjoni rakendusaktid ei ole sel ajal veel täielikult jõustatavad, on vaja üleminekuperioodi, mis tähendab, et lepingut EURidiga tuleb pikendada või selle üle tuleb uued läbirääkimised pidada. Komitee leiab, et kuna lepingut võib olla vaja muuta, siis peaksid need läbirääkimised algama võimalikult vara, et vältida häireid.eu domeeninime toimimises.

2. **Sissejuhatus**

2.1. Tippdomeen.eu on Euroopa Liidu ja selle kodanike domeeninimi. See on määratud ELile ja seda haldab Euroopa Komisjon. Tippdomeen.eu loodi määrusega (EÜ) nr 733/2002 tippdomeeni.eu kasutuselevõtu kohta. Selle haldamine toimub vastavalt määrusele (EÜ) nr 874/2004 ja määruse hilisematele muudatustele, millega kehtestatakse tippdomeeni.eu rakendamise ja kasutamise üldeeskirjad ning selle registreerimise põhimõtted. Interneti nimede ja numbrite määramise korporatsioon (ICANN) delegeeris tippdomeeni.eu 2005. aasta märtsis ning see võeti kasutusele 2006. aasta aprillis pärast ooteaega (ingl sunrise period) 2005. aasta detsembris.

2.2. Tippdomeen.eu loodi eesmärgiga edendada Euroopa Liidu ja tema kodanike identiteeti internetis, parandades ELi kuvandit üleilmsetes teabevõrkudes ja suurendades ELi siseturu nähtavust virtuaalsel internetiturul.

2.3. Kooskõlas digitaalse ühtse turu strateegia eesmärkidega võimaldab tippdomeen.eu Euroopa ettevõtjail ja kodanikel osaleda e-kaubanduses ning suurendada osalust digitaalsel ühtsel turul.

2.4. **Tippdomeeni.eu register** on organisatsioon, mille Euroopa Komisjon on valinud avaliku pakkumise alusel viieks aastaks. Alates selle loomisest on seda hallanud EURid – mittetulundusühendus, mis tegutseb Euroopa Komisjoni lepingu alusel. Praegune leping EURidiga lõpeb 2019. aasta oktoobris. Seni on.eu domeeninime hästi hallatud. Registripidajate rahulolu-uuringu alusel sai EURid parima registri auhinna.

2.5. Tippdomeeni.eu domeeninimesid saab registreerida **akrediteeritud registripidajate** võrgustiku kaudu. Praegu saab.eu domeeninime registreerida ainult füüsiline isik, ettevõtja või organisatsioon (edaspidi „**registreerija**“), kes elab või mis on asutatud Euroopa Liidus, Islandil, Liechtensteinis või Norras (kehtib elukohapiirang).

2.6. Mõned nimed, mis on seotud geograafiliste mõistetega, on reserveeritud. Neid tingimusi võivad kehtestada ELi institutsioonid, liikmesriigid, Euroopa Majanduspiirkonna riigid ja ELiga ühinemise eelses etapis olevad riigid ning samuti EURid. Määruses (EÜ) nr 1654/2005 esitatakse loetelu reserveeritud nimedest (nt „republicaportuguesa“, „hrvatska“) ja sätestatakse, et määruse lisas esitatud nimede loetelu reserveeritakse või registreeritakse ainult teise taseme domeeni all, mis kuulub otse tippdomeeni.eu alla.

2.7. Tippdomeen.eu on üks suurimaid rahvusvahelisi tippdomeene. Komisjoni andmete kohaselt on tehtud üle 3,8 miljoni registreeringu. Pärast domeene.de,.uk ja.nl on see suuruselt neljas tippdomeen Euroopa tasandil. Üleilmselt tegutseb üle 700 akrediteeritud registripidaja. Tippdomeeni.eu registreeringute arvu kasv alates selle loomisest on märkimisväärne, kuid viimase kahe aasta jooksul on see kasv hakanud aeglustuma. Keskmine registreeringu pikendamise määr (80 %) on kõrgem kui keskmine üldine määr (70–75 %). Lisaks vähendab veebipõhisele sisule juurdepääsuks mobiilirakenduste, otsingumootorite ja sotsiaalmeedia kasutamine domeeninimede nähtavust, avaldades survet traditsioonilistele domeeninimedele.

2.8. Alates.eu määruste vastuvõtmisest on internetikeskkond ning ELi poliitiline ja seadusandlik kontekst märkimisväärselt muutunud. Uute üldiste tippdomeenide (nt top,.trade,.club ja.xyz) kiire esilekerkimisega on konkurents domeeninimede valdkonnas märkimisväärselt kasvanud. See on avaldanud mõju registrite ja registripidajate vahelisele dünaamikale. Viimastel on nüüd rohkem mõjujõudu, et oma klientidele domeeninimesid pakkudes otsustada, millised registrid saavad suurema nähtavuse. Samal ajal on interneti ja dünaamilise tippdomeenide ökosüsteemi haldamises toimunud märkimisväärsed tehnilised muutused. Tippdomeeni.eu registripidaja peab kohanema üha keerukamate kvaliteedinõuetega.

2.8.1. Lisaks on sotsiaalmeedia platvormide kasutuselevõtt ja hüppeline areng muutnud nõudlust kordumatute interneti identifikaatorite järele. Kordumatu interneti identifikaator on mis tahes string (domeenid, kasutajanimed), mis võimaldab olla internetis esindatud. Üksikisikutel ja VKEdel on odavaid ja mugavaid alternatiive, kuidas tagada oma esindatus internetis. See avaldab märkimisväärset mõju domeeninime turule.

2.9. Komisjoni sõnul on praeguse raamistiku põhiprobleemid, millega tuleb tegeleda, järgmised.

2.9.1. Tippdomeeni.eu hallatakse aegunud ja jäiga õigusraamistiku abil, mida ei ole võimalik lihtsalt ajakohastada. Määrused sisaldavad väga üksikasjalikke sätteid, mis ei pruugi enam asjakohased olla, mõjutades.eu domeeni igapäevast haldamist. Sellel puudub paindlikkus, mida on vaja, et kiiresti muutuva domeeninimede süsteemi turuga tõhusalt toime tulla.

2.9.2. Praegune struktuur ei paku registripidajate järelevalve ja aruandekohustuse seisukohast optimaalset haldusstruktuuri. Selles ei võeta arvesse asjaolu, et interneti haldamine hõlmab mitut sidusrühma, ega tagata komisjonile piisavalt järelevalvevolitusi registripidajate suhtes.

2.9.3. Kehtivad normid ei võimalda tippdomeeni.eu registril müüa.eu domeeninimesid otse klientidele. See võib takistada registri võimet oma teenuseid tõhusalt turustada.

3. **Komisjoni ettepaneku kokkuvõte**

3.1. Uue ettepaneku põhiaspektid on alljärgnevad.

3.1.1. *Õigusraamistik, mis hõlmab järgmist:*

— põhimõtetele tuginevad, paindlikud ja tulevikukindlad **eeskirjad**;

— komiteemenetlused, mis on piiratud tippdomeeni.eu haldamise põhiaspektidega, nagu registripidajate või reserveeritud domeeninimede valiku kriteeriumid;

— komisjoni ja registripidaja vaheline leping koos kõigi asjakohaste üksikasjalike põhimõtete ja menetlustega. See hõlmab lisa kujul ka domeeninime haldamisega seonduvaid tegevuspõhimõtteid ja menetluskorda. See tähendab, et edaspidised mis tahes tehnilised muudatused toovad endaga kaasa lepingu läbivaatamise.

3.1.2. *Tippdomeeni.eu juhtimise ja haldamise parandamine järgmiste muudatuste abil:*

— nõuandeorgani, st mitut sidusrühma hõlmava nõukogu loomine, et see abistaks komisjoni ja annaks nõu määruse nõuetekohase rakendamise ja.eu domeeni haldamise kohta;

— komisjoni uued järelevalvevolitused registri suhtes, et jälgida paremini tippdomeeni.eu korraldust, haldamist ja toiminguid ning kontrollida registri vastavust määruse eeskirjadele. Registrit auditeerib iga kahe aasta tagant asutuseväline audiitor.

3.1.3. *.eu domeeninimede registreerimisel kehtivate nõuetele vastavuse kriteeriumide laiendamine:*

— kolmandates riikides elavatel ELi kodanikel, samuti Euroopa Liidus asuvatel kolmandatest riikidest pärit füüsilistel isikutel ja ettevõtjatel (vastavalt elukoht/asutamise koht ELis) on tulevikus.eu domeeni registreerimise õigus.

3.1.4. *Rangete vertikaalse lahususe keeldude tühistamine:*

— komisjon võib laiendada registri teenuste (domeeninimede müümine lõppkasutajatele, domeeninimede otsene registreerimine registri veebilehel) ulatust, ilma et see piiraks ausa konkurentsi normide rakendamist.

3.2. Komisjon jälgib määruse rakendamist ja esitab selle kohta hindamisaruande hiljemalt viis aastat pärast määruse kohaldamise kuupäeva. Lisaks jälgitakse korrapäraselt tippdomeeni.eu arengut, esitades domeeninime rakendamist, tõhusust ja toimimist käsitleva aruande kolm aastat pärast eelnimetatud hindamisaruande esitamist ning seejärel iga kolme aasta tagant.

3.3. Ettepanek on kooskõlas digitaalse ühtse turu strateegia eesmärkidega, mis hõlmavad Euroopa ettevõtluse ja idufirmade edendamist, suurendades samal ajal turvalisust ja usaldust internetikeskkonna vastu. Määrust tuleks rakendada kooskõlas põhiõigustega andmekaitse, eraelu puutumatuse, turvalisuse ja mitmekeelsuse valdkonnas. Kõigisse arendatavatesse ja/või kasutatavatesse andmetöötlussüsteemidesse ja andmebaasidesse peaks olema lõimitult ja vaikimisi integreeritud isikuandmete kaitse.

4. **Üldised märkused**

4.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (edaspidi „komitee“) toetab eesmärke, mis sisalduvad ettepanekus võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb tippdomeeninime.eu rakendamist ja toimimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 733/2002 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 874/2004. Eesmärk on tegeleda ühelt poolt aegunud sätetega ning olla teiselt poolt võimeline reageerima kiiremini tulevastele arengusuundadele.

4.2. Komitee juhib tähelepanu sellele, et kuna interneti identifikaator on ELi kodanike, ettevõtjate ja organisatsioonide jaoks oluline, tuleb.eu domeeninime pidada üldhuviteenuseks. Seepärast tuleks kaaluda võimalust, et register peaks olema mittetulundusühendus, mis tegeleb ainult domeeninime operatiivjuhtimisega, ning et registri tulu ülejäägid tuleb kanda üle ELi eelarvesse.

4.3. Komitee võtab teadmiseks, et register valitakse avaliku pakkumismenetluse alusel, kuid rõhutab, et tuleb teha kõik võimalik, et säilitada.eu domeeninime katkestusteta toimimine. Avatud pakkumismenetlusel võib olla negatiivne mõju asjaomase personali stabiilsusele, püsivatele suhetele paljude registripidajatega ning domeeninime usaldusväärsusele ja mainele. Kõik valikukriteeriumid peavad seega olema juba aegsasti selgelt määratletud. eelkõige see, kas register võib olla äriühing või mitte.

4.4. Domeeninime keskkond ja turg arenevad praegu tõepoolest kiiresti tänu uutele interneti sidusrühmadele, üldiste domeeninimede arvu mitmekordistumisele ning ettevõtjate ja erakasutajate internetisuhtluse kiirele arengule.

4.5. Komitee toetab asjaolu, et uus määrus tugineb põhimõtetele, mis tähendab, et väljapakutud eeskirjades on kindlaks määratud ainult alus- ja üldpõhimõtted. See tähendab ühtlasi, et mitmed konkreetsed regulatiivsed elemendid, näiteks reserveeritud domeeninimed ja registri valimise kriteeriumid, sätestab komisjon üksikasjalikult rakendusaktide ja komiteemenetluse abil. Muud, täpsemad tingimused, mida kohaldatakse valitud registri suhtes, räägitakse läbi ja pannakse paika lepingu osana.

4.6. Kuigi komitee eelistab määrust ja lepingut käsitlevatel läbirääkimistel paindlikumat käsitust, nõuab ta, et kogu pakkumiskutsete avaldamise ja lepingu läbirääkimiste protsess muudetaks juba alguses ja kogu protsessi vältel täiesti läbipaistvaks. Kandidaatidel peaks pakkumise esitamiseks vastuste ettevalmistamisel ja lepingu läbirääkimisteks ettevalmistumisel olema selge arusaam kohustustest, tingimustest ja õigustest.

4.6.1. Kehtiva määrusega võrreldes ei jäeta uuest määrusest välja vertikaalset integratsiooni, mis tähendab, et nimetatud register võib toimida ka registripidajana ja pakkuda.eu domeeninime turul. Komitee võib selle uuenduse heaks kiita, eelkõige riikide või piirkondade puhul, kus kohalike registripidajate osas on registreerijatel piiratud valik. See edendaks.eu domeeninime laiemat turule tulekut, eeskätt selle teistes tähestikes esitatud variantide puhul.

4.6.2. Uue ettepaneku kohaselt ei pea nimetatud register olema mittetulundusühendus. Kui komisjon selle käsituse heaks kiidab, kujutab see komitee arvates endast suurt muutust, millel on olulised tagajärjed. Seda seetõttu, et äriüksused hakkavad käituma teisiti, sest nad peavad.eu domeeninime pealt kasumit teenima, ning registri tulu ülejääke ei kanta enam üle ELi eelarvesse. Komitee soovib, et komisjon selgitaks seda aspekti võimalikult kiiresti, et seadusandlus saaks toimida kogu asjakohasele teabele toetudes.

4.6.3. Nagu mõjuhinnangus on märgitud, tuleb rõhutada asjaolu, et Euroopa Liidule on praegune registrikorraldus kasulik olnud, sest see on võimaldanud komisjonil toetada mitmeid projekte ja algatusi, nagu EuroDIGi ja ICANNi koosolekud Brüsselis.

4.7. Oluline uus lisandus on mitut sidusrühma hõlmava nõukogu loomine, mis põhjenduse 20 kohaselt põhineb üleilmsete ja kaasavate internetipõhimõtete sidusal kogumil. Artikli 14 lõike 2 kohaselt kuuluvad nõukogu koosseisu järgmise kuue rühma esindajad: liikmesriikide valitsused, erasektor, kodanikuühiskond, akadeemiline ringkond, rahvusvahelised organisatsioonid ja tehniline kogukond.

4.7.1. Komitee toetab seda käsitust täielikult, sest internetiga seoses suudavad need sidusrühmad nõustada ELi institutsioone ühiste põhimõtete, normide, eeskirjade, otsustamismenetluste ja programmide osas, mis kujundavad interneti arengut ja kasutamist. Siiski rõhutab komitee, et oluline on paremini täpsustada, et mitut sidusrühma hõlmava nõukogu eesmärk ei ole sekkuda.eu domeeninime operatiivjuhtimisse. Seepärast kutsub komitee komisjoni üles täpsustama kõnealuse nõukogu rolli ja tegevusvaldkondi. Selle nõukogu nõuetekohaseks toimimiseks on vaja tagada piisavad rahalised vahendid.

4.7.2. Näib loogiline, et komiteel kui organiseeritud kodanikuühiskonna esindajal ja võttes arvesse tema tehtud olulist tööd (sh sellistes asjakohastes küsimustes nagu majanduse digiteerimine ja e-kaubanduse areng), on vajalikud volitused, et olla nõukogus esindatud.

4.8. Komitee tunneb heameelt selle üle, et tugevdatakse järelevalvet kõigi registri elluviidud protsesside vastavuse üle õiguslike kohustustega, kehtestades nõude korraldada iga kahe aasta tagant asutuseväline audit. Lisaks annab mitut sidusrühma hõlmav nõukogu nõu selle kohta, kuidas ja mil määral tuleks auditit teha.

4.9. Komitee toetab füüsiliste isikute jaoks nõuetele vastavuse kriteeriumide laiendamist, et neil oleks võimalik saada.eu domeeninimi. Elukoht Euroopa Liidu liikmesriigis ei ole enam üks eeltingimus..eu domeeninime saamise võimaluse andmine mis tahes liikmesriigi kodanikule, olenemata tema elukohariigist, ei suurenda mitte ainult ELi nähtavust, vaid näitab selgelt ka sidet ELiga.

5. **Konkreetsed märkused**

5.1. Kuna praeguse registri, st EURidi, leping lõpeb 2019. aasta oktoobris ning on tõenäoline, et uus määrus ja komisjoni rakendusaktid ei ole sel ajal veel täielikult jõustatavad, on vaja üleminekuperioodi, mis tähendab, et lepingut EURidiga tuleb pikendada või selle üle tuleb uued läbirääkimised pidada. Komitee leiab, et kuna lepingut võib olla vaja muuta, siis peaksid need läbirääkimised algama võimalikult vara, et vältida häireid.eu domeeninime toimimises.

5.2. Komiteel on hea meel, et vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlusi täiendatakse vaidluste internetipõhise lahendamise võimalustega.

5.3. Põhjenduses 16 ja artikli 11 punktis f võimaldatakse pädevatele ametiasutustele juurdepääs registris säilitatavatele andmetele, et tõkestada, avastada ja uurida kuritegusid. Praegune sõnastus jätab mulje, et õiguskaitseasutustel on piiramatu juurdepääs registri andmetele. Õigusliku kohustusega teha pädevate asutustega koostööd peab kaasnema ka kontroll sellise kohustuse üle ning tasakaalu ja piirangute tagamine.

5.4. Artikli 12 lõikes 1 märgitakse: „Register loob WHOIS-andmebaasi ja haldab seda, et anda *täpset ja ajakohast teavet* tippdomeeni.eu alla kuuluvate domeeninimede *registreerimise kohta*.“ Andmete täpsuse saavutamine WHOIS-andmebaasis on domeeninimede süsteemis (DNS) problemaatiline, sest andmeid sisestavad paljud osapooled ning registril ei ole selle üle tegelikkuses eriti palju kontrolli. Näiteks on tavaliselt registripidaja see, kes on sõlminud lepingu lõppkasutajaga (st registreerijaga). Kuigi osa registreid kontrollib hiljem andmete täpsust, ei ole ühelgi domeeninime registril võimalik tagada WHOIS-andmebaasis olevate andmete sajaprotsendiline täpsus või ajakohasus. On oht, et selline säte võib seada eesmärgiks ebarealistliku ja saavutamatu täpsusastme.

5.5. Mõiste „register“ määratlus (artikli 2 punkt a) sisaldab järgmisi sõnu: „…n**ing tippdomeeni tsoonifailide levitamine**“. Sõnastus on mitmetimõistetav ning seda võib tõlgendada kui registri kohustust oma tsoonifail avaldada. Enamik geograafilisi tippdomeene ei avalda oma tsoonifaile privaatsuse ja küberturvalisuse kaalutlustel. Määratlus tuleb sõnastada nii, et oleks selge, et tsoonifaili avaldamine ei ole kohustuslik.

5.6. Brexit toob nõuetele vastavuse kriteeriumide puhul kaasa omad tagajärjed, kui Ühendkuningriik Euroopa Liidust lahkub või kui võimalik üleminekuperiood lõpeb. Kõik asutused, kes vastutavad.eu domeeninime juhtimise ja käitamise eest, peaksid valmistuma uuteks oludeks ning asjaomaseid.eu domeeninime omanikke tuleks aegsasti teavitada nende õiguste tühistamisest. Kehtestada tuleks realistlikud tähtajad.

Brüssel, 11. juuli 2018

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Luca JAHIER